ĠABRA TA' KITBA MALTIJA

THABRIK MIT-TABIB ĠUŻE BONNICI

Kull meta joħroġ ir-rapport tal-Biblijoteka ta' Malta, sena wara sena, meta jitkellem fuq il-kitba Maltija, igħid li ma hemmx u m'humiex joħorġu kotba biżżejjed bil-Malti biex jilqgħu t-talb ta' dawk li jħobbu jaqraw b'ilsien art twelidhom u jitlob lill-Gvern jagħmel xi ħaġa biex iħajjar lill-kittieba tal-Malti jżidu fil-kitba b'ilsienna.

S'issa l-Gvern ma għamel xejn jew għamel ftit wisq. Lanqas ma deher xi bniedem li ħa fuq spallejh ir-responsabbiltà li jqawwi qalb il-kittieba tal-Malti u joħroġilhom il-kotba tagħhom u jeħlishom mill-ħsieb u mill biża ta' l-ispejjeż u jħallashom mill-aħjar li jista' ta' xogħolhom. Xi erbgħin sena ilu, is-Sur Fons Maria Galea kien beda joħroġ il-kotba tal-Mogħdija taż-żmien, iżda dawn, bħal kull ħaġa fil-bidu tagħha, tant għaddaqs tagħhom, kemm ukoll għall-kitba ta' ġo fihom, ma jistgħux jissejħu għal kollox kotba li kabbru l-isem tal-letteratura Maltija, għalkemm għenuha ħafna biex timxi 'l quddiem.

IL-LETTERATURA MALTIJA

Il-letteratura Maltija għadha fit-tfulija tagħha, l-aktar il-proża. Ir-rumanzi tajbin tal-Malti li jistgħu jħabbtuha ma' dawk ta' artijiet oħra, jingħaddu fuq is-swaba ta' id waħda. Ġabriet ta' novelli għadhom qatt ma ħarġu u dawk li l-Ingliżi jsejħu "essays" għadhom qatt ma dehru f'ilsienna.

X'inhi l-ħtija ta' dan? Fiż-żmien l-imgħoddi l-kitba tal-Malti kienet magħduda bħala telf ta' żmien u dawk li għal ħilthom jew għal għerfhom setgħu jiktbu xi ħaġa ta' fejda kienu jagħżlu xi lsien ieħor biex ma jnaqqsux ġieħhom. Illum dan għadda u mar u ħadd ma għadu jistħi jingħad bħala kittieb tal-Malti. Dak li llum qiegħed jaħqar il-kitba maltija u jaqta' qalb il-kittieba hu l-biża' ta' l-ispejjeż. Biex toħroġ rumanz sura ta' nies u tagħmillu ftit tar-reklam biex jimxi trid ma dwar £40.

Ftit huma dawk il-kittieba, li wara li jitilfu ħafna żmien u xogħol biex jiktbu xi ħaġa, jistgħu joħorġu dawn il-flus minn buthom u li jekk ikun hemm xi telf (bħalma ħafna drabi jiġri) ma jbatux huma u nieshom: minħabba f'hekk huma aktarx li ma jiktbux iżjed.

TELF TA' FLUS

Għaliex il-kitba tajba bil-Malti s'issa għadha qatt ma ħalliet qligħ ta' flus? Il-poplu ta' Malta hu maqsum, – bejn dawk li jafu jaqraw b'xi lsien barrani u dawk li jafu bil-Malti biss. Ta' l-ewwel aktar jaqraw xi rumanz bl-ilsien barrani li jafu u jidhrilhom li jekk jaqbdu xi ktieb bil-Malti sejrin jonqsu; u l-oħrajn li jafu bil-Malti biss m'humiex imgħallma biżżejjed biex jifhmu, u jitgħaxxqu b'kitba mimlija serq, qtil, fantażmi u ħafna ħmerijiet bħal dawn. Minħabba dan, il-kotba tajba ma jimxux u jġibu magħhom telf ta' flus lil min joħroġhom. Għalhekk il-kittieba tajba jaqtgħu qalbhom u l-letteratura maltija ma timxix il-quddiem u tikber.

ĦRUĠ TA' KOTBA

Biex ngħinu l-kitba tal-Malti u nkabbru l-letteratura maltija ħsibna biex nibdew noħorġu ġabra ta' kitba Maltija. Kull tliet xhur noħorġu "rumanz" jew ġabra ta' "novelli" oriġinali miktuba minn Malti. Il-kittieb ikun min ikun, jurina l-kitba tiegħu u jekk tkun tajba u ta' fejda jara xogħlu stampat bla taħbit ta' xejn u bla nfiq ta' flus. Anzi jekk ikun hemm il-qligħ jieħu nofsu.

"IMSEĦBIN FIL-ĠABRA"

Biex il-ħsieb tagħna jseħħ hemm bżonn li jkollna l-għajnuna ta' dawk li jħobbu l-Malti u jixtiequ jaraw il-letteratura tagħna tikber. Bħal ma għedna qabel, biex wieħed joħroġ ktieb sewwa u jmexxih irid ma dwar £40; biex joħroġ erba' kotba

f'sena jrid £160. Naħseb li ħadd ma jistenna li jien, barra t-taħbit u xogħol li nieħu, sejjer noħroġ din is-somma minn buti; ukoll kieku rrid, ma nistax.

Hemm bżonn għal ġid ta' Isien artna, li 700 ruħ jissieħbu miegħi fit-tixrid ta' Ġabra ta' Kitba Maltija" u jintrabtu li kull tliet xhur iħallsu mhux aktar minn xelin u nofs u jieħdu l-ktieb li joħroġ: f'sena, għal erba' kotba jħallsu mhux aktar minn sitt xelini. Min jitħajjar u jixtieq igħin billi jissieħeb fil-'Ġabra ta' Kitba Maltija' hu mitlub jibgħat ismu f'dan l-indirizz; Lit-tabib Ġuze Bonnici, 131, Trieq San Pawl il-Belt. Il-ħbieb tal-Qari Malti għandhom kollha jissieħbu u jħajru lil ħbiebhom jagħmlu bħalhom, għax jekk ma jkunx hemm għadd ta' mseħbin biżżejjed, il-"Ġabra" ma tkunx tista' toħroġ.

FORMULA

Il-Formula hija din:—

"Jien, nixtieq nissieħeb fil-"Ġabra ta' Kitba Maltija" maħruġa mit-tabib Ġużè Bonnici, u nintrabat għal sena bi ħlas ta' mhux aktar minn sitt xelini għal erba' kotba ma' tul din is-sena. Jekk ma nkunx irrid nintrabat għas-sena ta' wara navża bi tliet xhur bil-quddiem."